

Høringssvar vedrørende udkast til lov om ændring af lov om social service og ligningsloven (Styrket behandlingsgaranti for personer med et stofmisbrug m.v.)

Gadejuristen takker for muligheden for at afgive høringssvar og medgiver fuldt ud, at det bestemt er hensigtsmæssigt at præcisere servicelovens § 101. En bestemmelse, der siden sin ikrafttræden i 2003 er blevet fortolket meget forskelligt i først amterne, siden i kommunerne, ligeså i klageinstanser.

Indledningsvis skal vi gøre opmærksom på, at det i bemærkningerne til lovforslaget flere steder fremgår, at social behandling af stofmisbrug er en "socialpædagogisk eller *terapeutisk* funderet indsats". Dette "terapeutisk" erstatter således det hidtidigt anvendte "psykologisk", tilmed uden videre forklaring. Dette finder vi bekymrende, særligt ift. den faglige svækkelse dette indebærer. At være "terapeut" er ikke en beskyttet titel og med tanke på, at det over årene ikke nødvendigvis har været faglige kompetencer der har kendetegnet den sociale behandlingsindsats og bestemmelsen siden 2003 således har rummet "behandling" leveret af alt fra Scientology til åndedrætsterapeuter samt eks'ere uden andre kompetencer, end at man selv engang har været stofafhængig, må som minimum "psykologisk" fastholdes. I det hele taget bør de faglige krav skærpes. Vi taler her i mange tilfælde om ekstremt udsatte mennesker, der kan have et hav af psykiske/psykiatriske udfordringer udover den så komplekse tilstand rusmiddelafhængighed og den tilstrækkelige faglighed i behandlingsindsatsen bør af alle anses som helt afgørende og på den baggrund tilstræbes.

Gadejuristen, der yder retshjælp og anden støtte til de mest udsatte stofbrugere på gadeplan, oplever generelt en meget stor forskel på, hvad kommunerne definerer som værende social behandling. Alt for mange modtager reelt ingenting i kategorien, udover evt. ad hoc, når alt brænder på. Som bidrag til at sikre et vist fagligt niveau, vil vi henstille til, at den sociale behandling fortsat defineres som en "socialpædagogisk eller en psykologisk funderet indsats", gerne suppleret med diverse socialfaglig indsats, og samtidig præciserer nødvendigheden af at begge indsatser er til stede og derfor kan leveres. Gadejuristen er bekendt med kommuner, hvor det anføres, at der ikke forefindes tilbud om psykologsamtaler som del af behandlingsindsatsen og hvor den enkelte stofbruger ved behov for psykologsamtaler henvises til egen læge med henblik på at få en henvisning til psykolog, hvilket oftest indebærer en egenbetaling man blot ikke er i stand til at afholde. Det er muligt, at ministeriet er bekendt med samme, men det bør ikke føre til en sådan generel faglig forringelse og da slet ikke uden nærmere redegørelse herfor.

Behandlingsplaner

I Gadejuristen ser vi en tiltrængt forbedring jf. forslaget ift. det skærpede fokus på udarbejdelse af behandlingsplaner ved behandlingens start, samt løbende vurdering og justering af behandlingsplanen efter konkret behov til sikring af kontinuerlig sammenhæng mellem problem, behov og den behandling mv., der iværksættes og løbende ydes.

Gadejuristen har i den konkrete retshjælp gennem årene set, at behandlingsplaner er fraværende i alt for mange sagsforløb, ligesom vi har set, at hvis der overhovedet foreligger en behandlingsplan, kan den være mangelfuld, uopdateret og alt for ofte slet ikke brugbar som redskab ift. behandlingsindsatsen. Ofte er

behandlingsplanen end ikke udarbejdet eller justeret efter de behov, som den enkelte stofbruger har efterspurgt hjælp til.

14 dages fristen

Fristen på 14 dage for iværksættelse af den konkrete behandlingsindsats, bør også omfatte den der allerede er indskrevet i ambulans behandling og som følge af ændret oplevet behandlingsbehov søger eksempelvis dag- eller døgnbehandling. Alternativet er det absurde, at man skal lade sig helt udskrive for at aktivere 14 dages fristen, mens vi igen og igen ser, at ansøgning om fx døgnbehandling som allerede indskrevet i ambulans behandling, også selv om der hverken foreligger behandlingsplan eller reelt ydes (nævneværdig) ambulans social behandling, kan tage både måneder og år, før der træffes afgørelse.

Frit valg – behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det der er visiteret til

Gadejuristen støtter ligeledes fortsættelsen af nugældende stk. 4 og stofbrugerens mulighed for at vælge at blive behandlet i et andet offentligt eller privat behandlingstilbud af tilsvarende karakter, som det der er visiteret til. Gadejuristen oplever imidlertid et klart behov for en præcisering af, hvad "tilsvarende karakter" betyder.

Eksempelvis er Gadejuristen bekendt med en sag, hvor der blev givet afslag på benyttelse af det frie valg af andet behandlingstilbud med den begrundelse, at dette andet tilbud indeholdt muligheden for psykologsamtaler. Der var her tale om ambulante behandlingstilbud, begge godkendt til behandling efter servicelovens § 101, som det fremgår af Tilbudsportalen. Ankestyrelsen hjemviste sagen til fornyet behandling, men under klagesagens (lange) sagsbehandlingstid, var stofbrugeren blevet udskrevet fra det kommunale behandlingssted, da pågældende ikke var mødt op til behandling der, et behandlingssted som pågældende i øvrigt kendte indgående fra tidligere behandling, som vedkommende ikke profiterede af.

Et andet eksempel handler om døgnbehandling, hvor der blev givet afslag på at benytte det frie valg, da kommunen vurderede, at det behandlingssted stofbrugeren pegede på ikke var af tilsvarende karakter, da det behandlingstilbud kommunen pegede på kørte gruppebehandling på en måde, som ingen andre behandlingstilbud i Danmark gør. Afgørelsen blev påklaget og borgeren fik medhold, men så sent, at vedkommende havde oplevet sig nødsaget til at tage imod det døgnbehandlingstilbud kommunen havde peget på, da hans forhold indebar, at han ikke kunne afvente klagesagens behandling.

Eksemplerne på kommunernes regulære modarbejdelse af stofbrugernes anvendelse af det frie valg er mange og dette har været problematisk håndteret hos visiterende myndighed fra 2003. Det kunne nok være hensigtsmæssigt at få dette fænomen afdækket nærmere. Man får i hvert fald fra tid til anden indtryk af en egentlig de-facto umyndiggørelse.

Denne bestemmelses "frie valg" bør nu i videst mulige udstrækning bringes på omgangshøjde med det frie valg i sundhedslovens § 142.

Gavekort

Gadejuristen støtter forslaget hjemmel til at anvende gavekort som et element i den sociale behandling. Det virker og det vidste vi allerede fra diverse forskning også før metodeprogrammet (2012) blev indledt. Nu ved vi så, at det også virker i Danmark.

Henset til den foreliggende evidens mener vi til gengæld ikke, at det bør være overladt til kommunerne hver især selv at afgøre, om man overhovedet vil benytte sig af muligheden for at anvende gavekort i behandlingen, hvem hhv. hvilke grupper det skal gælde for mv. Dette vil i øvrigt heller ikke understøtte den større ensartethed udkastet til lovforslaget ellers angiver at have til formål.

Fastholdes denne del uanset, må man specifikt redegøre for i bemærkningerne, hvilken betydning det har ift. rækkevidden af det såkaldt "frie valg". Kan den visiterede til fx ambulans social behandling i en kommune, der ikke har tilvalgt brug af gavekort via det frie valg vælge et behandlingstilbud af i øvrigt tilsvarende karakter i en anden kommune eller hos en privat aktør, men hvor gavekortet er et supplerende element?

ASI

Lovforslagets tilgang til ASI værdsætter vi. Det har været et helt uhyrligt omfattende instrument, der har været yderst lemfældigt anvendt og som i rigeligt mange tilfælde har været gennemført også ift. behandlingssøgende svært abstinente mennesker og er her blevet oplevet af behandlingssøgende som deciderede overgreb.

Med venlig hilsen

Nanna

Gadejuristen

Nanna W. Gotfredsen, leder, cand. jur.

Værnedamsvej 7A, 1.

DK-1819 Frederiksberg C

Tlf. 33 31 00 75

Fax 33 31 00 78

Mobil 26 79 19 69

nwg@gadejuristen.dk

www.gadejuristen.dk

